

ELIZABETH GASKELL

Édzesek
és mostohák

lazi
KÖNYVKIADÓ
Szeged

Megvolt az oka, hogy Mr. Gibson véleménye megváltozott. Már említettük, hogy tanítványokat fogadott a házába, igaz, a kedve ellenére, de mégis ott voltak. Ebben az időben egy bizonyos Mr. Wynne és Mr. Coxe élt ott, ők voltak – ahogy a személyzet mondta – a fiatal emberek. Mr. Wynne idősebb és a tapasztaltabb volt, alkalmanként helyettesítette is mesterét, és gyakorlatot szerzett a szegények és a nagybetegek gondozásában. Mr. Gibson gyakran megbeszélte az eseteit Mr. Wynne-nel, és megpróbálta kihúzni belőle a véleményét, abban a reményben, hogy Mr. Wynne egy nap talán előáll valami eredeti gondolattal. De a fiatal ember, lassú és megfontolt, soha nem kapkodott el semmit, nehogy hibát kövessen el, ám éppen emiatt mindig egy kis lemaradásban volt. Mr. Gibson emlékezett arra, hogy ennél sokkal rosszabb „fiatalemberekkel” is akadt már dolga, elégedett volt hát az olyan tapasztalt tanítvánnyal, mint Mr. Wynne, ha hálás épp nem is. Mr. Coxe tizenkilenc év körüli fiú volt, élénkvérös hajjal és vörösös ábrázattal megáldva, amelyre miatt nem győzött szegénykezni. Egy Indiában szolgáló tisztnek, Mr. Gibson régi ismerősének a fia volt. Coxe őrnagy ekkor egy kimondhatatlan nevű helyőrségben tanyázott valahol Panzsáb tartományban, de az előző évben Angliában járt, és többször is kifejezte afeletti elégedettségét, hogy egyetlen fiát régi barátjánál helyezhette el tanítványként, így a fiú oktatása mellett nevelési feladatokkal is megbízta Mr. Gibsont. Sok olyan tanáccsal látta el az orvost, amelyeket egyedinek gondolt, ám Mr. Gibson, némiképp bosszúsan, biztosította az őrnagyot, hogy ezekre a szempontokra minden tanítvány esetében igyekszik odafigyelni. Mikor azonban a szegény apa megkockáztatta a kérést, hogy kezeljék a fiút családtagként, és hogy a rendelő helyett a nappaliban aludhasson, az orvos ezt kerek perccel visszautasította.

– Ugyanúgy fogok vele bánni, mint a többiekkel. Nem engedhetem, hogy a gyógyszeres mozsár a nappaliba kerüljön, és az egész szobának aloészaga legyen.

– Tehát a fiúnak magának kell előállítania a gyógyszereket? – kérdezte az őrnagy bánatosan.

– Hát persze. Ez mindig a legfiatalabb segéd feladata. Nem néhez munka. Vigasztalásképpen gondolhat arra, hogy nem neki kell bevennie. Övé lehet majd minden megmaradt édeskömény-pasztilla, megkapja a csipkebogyókonzerveket, és vasárnaponként

ehet egy kis tamarinduszt, jutalmul az egész heti gyógyszerkészítésért.

Coxe őrnagy gyanította, hogy Mr. Gibson tréfát űz vele, de már nem léphetett vissza; a hely előnyei is annyira vonzóak voltak, hogy úgy vélte, jobb, ha nem ellenkezik, és elfogadja a fia számára az alantas gyógyszerkészítési munkát. Végül minden aggodalma elszállt, amikor a búcsúzásnál megmutatkozott Mr. Gibson valódi természete. Az orvos nem beszélt sokat, viselkedésében azonban annyi őszinte együttérzés volt, hogy mélyen megérintette az apa szívét. Kevés szavával mégis sokat mondott el: – Rám bízta a fiadat, és én teljes mértékben méltó leszek erre a bizalomra.

Mr. Gibson túlságosan jól ismerte az emberi természetet ahhoz, hogy egyáltalán ne kivételezzon a fiatal Coxe-szal, de akarata ellenére néha mégis kimutatta a fickónak, hogy a barátja fiaként megkülönböztetett figyelmet fordít rá. A figyelem eme oka mellett a fiatal fiúban is volt valami, ami rokonszenves volt Mr. Gibsonnak. Hirtelen és meggondolatlan volt, elég beszédes, sokszor fején találva a szöveget egy-egy okos megjegyzéssel, máskor azonban váratlanul súlyos hibákat követett el. Mr. Gibson gyakran mondogatta neki, hogy az lesz a jelmondata: „gyógyítani vagy ölni”, amire egy alkalommal Mr. Coxe úgy felelt, hogy szerinte ez a legfrappánsabb jelmondat egy orvos számára, mivel ha nem tud meggyógyítani egy beteget, az a legjobb, ha csendben és gyorsan megszabadítja a szenvedésétől. Mr. Wynne meglepetten nézett rá, és megjegyezte, hogy véleménye szerint ezt sokan emberölésnek tartanák. Mr. Gibson szárazon hozzátette, hogy ő a maga részéről nem bánja az emberölés gyanúját, de ez a módszer túl korán megfosztaná őt a jól fizető betegektől, és hogy meglátása szerint, amíg azok hajlandók kettő vagy akár hat pennyt is fizetni egy orvosi vizitért, kötelessége életben tartani őket; természetesen egészen más a helyzet a nincstelenekkel. Mr. Wynne eltöprengett ezeken a szavakon, ám Mr. Coxe csak nevetett. Végül Mr. Wynne ezt mondta:

– De hát minden reggel elmegy az öreg Nancy Granthez, uram, és még az orvosságát is megrendelte, amely pedig a legdrágább a listán.

– Nem vette még észre, milyen nehéz az elveink szerint élni? Sokat kell még tanulnia, Mr. Wynne! – zárta le a beszélgetést Mr. Gibson, miközben elhagyta a rendelőt.

– Soha nem tudok kiigazodni a főnökön – mondta Mr. Wynne kétségbeesett hangon. – Te meg min nevensz, Coxe?

– Ó! Az jutott eszembe, milyen szerencsés fickó vagy, hogy olyan szüleid vannak, akik még ifjú kebledbe beleplántálták az erkölcs

alapelveket. Mennél, és vígan kiirtanád az összes szegényt, ha az anyád nem mondta volna neked, hogy a gyilkosság bűn, arra gondolnál, hogy csak a kötelességedet teljesíted, és a jó öreg Gibson szavait idéznéd, ha bíróság elé állítanának: „Kérem, bíró úr, nem tudták kifizetni a vizitjeimet, így hát csak követtem a tanárom, Mr. Gibson, a hollingfordi körorvos szakmai utasításait, és megmérgeztem a szegényeket.”

– Nem bírom elviselni, hogy folyton ugrat.

– Nekem pedig éppen ez tetszik. Ha a főnökök nem lenne humora, ha nem kapnék tamarinduszokat, és még valami nem lenne, már rég Indiába szöktem volna. Utálom a bűzös városokat, a betegeteket, a gyógyszerek szagát a kezemen, pfuj.

Egy nap Mr. Gibson váratlanul előbb tért haza. Amint keresztülhaladt az előszobán a kertajtó felől – a kert az istállóudvarral volt szomszédos, ahol a lovát hagyta –, kinyílt a konyhaajtó, és a szobalány sietett az előszobába. Egy levél volt a kezében, amellyel a lépcső felé indult, de urát meglátva visszahőkölt, és megfordult, hogy elrejtőzzön a konyhában. Ha nem tette volna ezt az ösztönös, büntudatos mozdulatot, Mr. Gibson, aki egyáltalán nem gyanakodott semmire, talán észre sem veszi őt. Így azonban előrelépett, benyitott a konyhába, és fennhangon szól: – Bethia! – A lány azonnal odament hozzá.

– Add ide azt a levelet – mondta. A lány habozott.

– Miss Mollynak szól – nyögte ki végül.

– Add ide, ha mondom! – ismételte az orvos hangosabban. A lány kis híján elsírta magát, de a levelet továbbra is a háta mögé rejtette.

– A fiatalúr azt mondta, hogy csak a kisasszony saját kezébe adhatom, és én megesküdtem, hogy így teszek.

– Szakácsnő, keresse meg Miss Mollyt! Mondja meg neki, hogy azonnal jöjjön ide!

Mereven nézte Bethiát. Nem volt értelme szökésen gondolkodni. Talán bedobhatta volna a levelet a tűzbe, de a lánynak nem volt ehhez elég lélekjelenléte. Mozdulatlanul állt, és kerülte gazdája rászegezett tekintetét.

– Molly, drágám!

– Papa! Nem is tudtam, hogy már itthon vagy – mondta Molly ártatlanul.

– Bethia, tartsd be az ígéretedet! Itt van Miss Molly, add át neki a levelet.

– Persze. Kisasszony, nem tehetek róla.

Molly átvette a levelet, de mielőtt kinyithatta volna, az apja így szól: – Elég lesz, drágám, nem kell elolvasnod. Add ide szépen

nekem! Mondd meg a megbízódnak, Bethia, hogy a Miss Mollynak szóló leveleket először nekem kell ideadni! Most pedig elmehetsz, libuskám, menj, folytasd a dolgodat.

– Papa, szeretném, ha elmondanád, kitől van a levél.

– Majd meglátjuk, talán később.

Molly egy kicsit vonakodva, kielégítetlen kíváncsisággal, de elment, vissza az emeletre, Miss Eyre-hez, aki még mindig egész napos társasága, ha már nem is a nevelőnője volt. Az orvos bement az üres ebédlőbe, behúzta maga után az ajtót, feltörte a levél pecsétjét, és olvasni kezdte. Lángoló szerelmeslevél volt Mr. Coxetól, aki megvallotta Mollynak, hogy nem bírja tovább, hogy nap mint nap látja a lányt, de nem beszélhet vele az általa gerjesztett szenvedélyről, a „végtelen szenvedélyről”, ahogy a fiú fogalmazott. Ezt olvasva Mr. Gibson kicsit elnevette magát. A fiú így folytatta: Vajon Molly hajlandó elfogadni a szerelmét? Gondol-e néha őrá, akinek minden gondolata a lány? És így tovább, hosszasan ecsetelve színes bókokkal Molly szépségét. Fehér, de nem sápadt arcbőrét, esthajnalcsillag szemeit és a gödröcskéket az arcán, azaz „Cupido ujjnyomai”-t stb.

Mr. Gibson befejezte az olvasást, és gondolkodóba esett. – Ki hitte volna, hogy ez a kölyök ilyen költői tud lenni? Na de bizonyára van Shakespeare-kötet a rendelő könyvtárában. El fogom onnan távolítani, és inkább Johnson lexikonját teszem a helyére. Az viszont megnyugtató, hogy Molly teljességgel ártatlan – vagy legalábbis tájékozatlan –, mivel egyértelmű, hogy ez az „első szerelmi vallomás”, ahogyan a fickó nevezte. Ám nagy aggodalomra ad okot: ilyen fiatalon szerelmi kalandba keveredni. Hiszen még csak tizenhét éves, annyi sincs, csak júliusban lesz, hat hét múlva. Tizenhat és háromnegyed éves! Hiszen még gyermek! Persze, szegény Jeanie még ennyi idős sem volt, amikor beleszerettem. – (Mrs. Gibson keresztnéve Mary volt, tehát az orvos bizonyára másra gondolt.) Ekkor a gondolatai elkalandoztak a fiatalsága idejébe, habár a levelet még mindig a kezében tartotta. Kisvártatva azonban újra a szemébe ötlött, és ez visszatérítette őt a jelenbe. – Szigorú leszek a fickóhoz. Majd célzásokat teszek, elég okos ahhoz, hogy megértse. Szegény kölyök! Ha elzavarom, ami a legbölcsebb cselekedet volna, biztosan nem tudna hova menni.

Némi töprengés után Mr. Gibson ült az íróasztalához, és a következő megszólítást írta le: Coxe mester. – Ez a „mester” majd alaposan meglepi – gondolta Mr. Gibson, miközben leírta a szavakat.

R. Verecundiae ξi
Fidelitas Domesticae ξi
Reticentiae gr. III.

M. Capiat hanc dosim ter die in aqua pura.

R. Gibson, Ch.¹³

Mr. Gibson szomorkásan mosolygott, amikor újraolvasta a sorait. – Szegény Jeanie – mondta fennhangon. Ekkor választott egy borítékot, beletette a túlfűtött szerelmeslevelet és a fenti receptet, lepecsételte a saját pecsétgyűrűjével, amelyen cikornyás betűkkel ez állt: R. G., majd elgondolkodott a címzésen:

– A borítékon nem tetszene neki a Coxe mester, nem kell szükségtelenül zavarba hozni. – Így a levél címzettje egyszerűen Edward Coxe úr lett.

Ekkor az orvos beletemetkezett a munkájába, amely miatt oly váratlanul korán, mégis milyen megfelelő időben tért haza. Azután a kerten át visszament az istállóba, és ahogy felült a lovára, így szólt az istállófiúnak: – Ó, majd elfelejtettem, itt egy levél Mr. Coxe-nak. Ne a szobalánnyal küldje, maga vigye el a rendelőbe, méghez azonnal.

Ahogy keresztülvagolt a kapun, és kiért az útra, az arcáról eltűnt a halvány mosoly. Lelassított, és gondolkodni kezdett. Nagyon kínos helyzet egy nővé cseperedő, anya nélkül felnőtt leánnyal élni, egy fedél alatt két fiatalemberrel, még akkor is, ha csak étkezések közben találkozik velük, és minden érintkezés kimerül köztük olyan üres udvariasságokban, mint „Kér egy kis krumplit?”, vagy – Mr. Wynne szóhasználatában – „Megkínálhatom egy kis krumplival?”, amely stílus napról napra jobban bántotta Mr. Gibson fülét. Ám Mr. Coxe, aki ennek az előállt helyzetnek az okozója volt, még további három évig a házukban marad tanítványként. Valahogy túl kell jutni ezen a három éven, és ha ez a buta diákszerelm nem múlik el, mi lesz a teendő? Előbb-utóbb Molly is tudomást szerez róla. Az ügy lehetséges kimenetele annyira kellemetlen volt, hogy Mr. Gibson bele sem akart gondolni, és szándékosan számúzte a témát a gondolataiból. Ügetésre ösztökölte a lovát, de hamar rájött, hogy a rázkódás az úton, amelynek kerek köveit az évszázadok óta tartó használat elkoptatta és kilazította, nem tesz jót a lelkiállapotának, még kevésbé a csontjainak. Azon a délutánon sok beteget meglátogatott, és azzal a meggyőződéssel tért haza, hogy a nehezen túl van: Mr. Coxe bizonyára vette a lapot, és megértette a recept által sugallt üzenetet. Egy tennivaló maradt még: új helyet találni a szerencsétlen Bethiának, aki olyan készséges cinkosnak bizonyult. Ám Mr. Gib-

son nem számolt a segédjével. Szokásuk volt a fiatalembereknek, hogy a családdal együtt teáztak az ebédlőben: megittak egy csésze teát, elmajszoltak egy pirítóst, majd eltűntek. Mr. Gibson titokban, a szeme sarkából figyelte az arckifejezésüket, miközben kedve ellenére megpróbált felszabadultan viselkedni, és általános dolgokról társalogni. Láta, hogy Mr. Wynne kis híján elneveti magát, és hogy a vörös hajú és arcú Mr. Coxe a szokásosnál is vörösebb és harciasabb: egész viselkedése dühöt és megvetést áraszt.

– Nem fogja annyiban hagyni, úgy tűnik – gondolta Mr. Gibson, és magában fölkészült a küzdelemre. Étkezés után nem követte Mollyt és Miss Eyre-t a nappaliba, ami pedig szokása volt. Az asztalnál maradt, és úgy tett, mintha az újságot olvasná, amíg Bethia a sírástól dagadt szemekkel és sértett arckifejezéssel leszedte az asztalt. Még öt perc sem telt el a szoba kiürítése óta, amikor az orvos meghallotta a kopogást, amire számított. – Beszélhetnék önnel, uram? – hallatszott Mr. Coxe hangja odakintről.

– Hogyne. Jöjjön csak be, Mr. Coxe. Úgyis beszélni akartam önnel Corbyn számlájáról. Kérem, üljön le!

– Én nem ilyesmire akarok, azaz szeretnék önnel beszélni. Köszönöm, nem, inkább nem ülnék le. – Ennek megfelelően állva is maradt, sértett büszkeséggel. – Arról a levélről lenne szó, uram, a levélről a sértő recepttel, uram.

– Sértő recept! Meg vagyok lepve, hogy ilyen szóval illeti bármelyik általam írt receptet. Habár az igaz, hogy a pácienseket néha sérti, ha közlik velük a betegségük természetét, ahogy bizonyára az sem esik jól nekik, ha megtudják, milyen orvosságokat kell bevenniük.

– Én nem kértem, hogy gyógyszer írjon föl nekem.

– Jaj, ne! Akkor maga az a Coxe mester, aki Bethiával küldött egy levelet! Tudja meg, hogy ez a lány állásába került, és ehhez képest egy nagyon buta levél volt.

– Nem úriemberhez méltó viselkedés elvenni a levelet, felfnyitni, és elolvasni a szavakat, amelyeknek nem Ön a címzettje, uram.

– Valóban nem! – mondta Mr. Gibson halvány mosollyal az ajka körül, és vidám csillogással a szemében, ami nem kerülte el a sértett Mr. Coxe figyelmét. – Valamikor ugyan jóképűnek tartottak, és mondhatom, ugyanolyan piperkőc voltam, mint bármely húszéves, de kétlem, hogy akkor is azt feltételeztem volna, hogy azokat a hízelgő bókákat nekem címezték.

– Ez nem volt úriemberhez méltó viselkedés, uram – ismételte Mr. Coxe remegő hangon. Készült még hozzátenni valamit, de Mr. Gibson közbeavágott:

– És hadd mondjam meg azt is, fiatalember – mondta, hirtelen megkeményítve a hangját –, hogy amit tett, csak abban az esetben megbocsátható, ha figyelembe vesszük a fiatalságát és teljes tudatlanságát a viselkedési normák terén. Úgy fogadtam önt a házamba, mint egy családtagot, és maga bűnre csábította az egyik alkalmazottamat, lefizetve őt, efelől nincs kétségem.

– Ugyan, uram! Egy fityinget sem adtam neki.

– Pedig azt kellett volna tennie. Mindig meg kell fizetnie azokat, akik elvégzik ön helyett a piszkos munkát.

– Éppen most ítélte ezt el, és bűnnek nevezte – motyogta Mr. Coxe.

Mr. Gibson nem vett tudomást e szavakról, hanem így folytatta: – Bűnbe vinni az egyik alkalmazottamat, és így veszélybe sodorni az állását, anélkül hogy a legcsekélyebb kártérítést ajánlaná neki, rávenni, hogy titokban átadjon egy levelet a lányomnak, aki még gyerek.

– Miss Gibson csaknem tizenhét éves, uram! Hallottam, amint egy nap ezt meg is jegyezte – mondta a húszéves Mr. Coxe. Mr. Gibson ezt is elengedte a füle mellett.

– Egy levelet, amelyet nem akart, hogy az apja is lásson, aki pedig megbízott a becsületességében, és ezért fogadta a házába. Ha méltó lenne az apjához (jól ismerem Coxe őrnagyot), odajött volna hozzám, és nyíltan azt mondja: „Mr. Gibson, szeretem, legalábbis szeretni vélem a lányát. Nem hiszem, hogy jogom van ezt eltitkolni ön előtt, és mivel nincs biztos kenyérkeresetem, és még jó pár évre kilátásom sincs arra, hogy akár önmagamot is eltartsam, egy szót sem fogok szólni az érzéseimről, vagyis a vélt érzéseimről az ifjú hölgynek.” Ha méltó lenne az apjához, ezt kellett volna mondania, habár néhány csepp visszafogott csend még ennél is jobb lett volna.

– És ha ezt mondtam volna, uram, talán tényleg ezt kellett volna mondanom – felelt Mr. Coxe izgatott gyorsasággal –, mi lett volna az ön válasza? Áldását adta volna a terveimre, uram?

– A legvalószínűbben azt feleltem volna, bár egy feltételezett esetben nem lehetek biztos a szavaimban, hogy ön egy fiatal bolond, de nem becstelen fiatal bolond, és hogy nem kellene túl nagy jelentőséget tulajdonítania egy diákszerelemnek, amíg az valódi szenvedéllyé nem nemesedik. És mondhatom, hogy engesztelésül az általam okozott fájdalomért, talán befizettem volna a hollingfordi krikettklubba, és szombat délután elengedtem volna olyan gyakran, ahogyan csak lehet. De a dolgok mai állása szerint írnom kell az apja ügynökének Londonba, és meg kell őt kérnem, hogy távolítsa el önt a házamból; a prémiumot természetesen

visszafizetem, s ez lehetővé fogja tenni, hogy egy másik orvos mellett kezdje újra a gyakornokságot.

– Ez nagy fájdalmat fog okozni az apámnak – mondta Mr. Coxe kétségbeesetten, ha nem is megbánással.

– Nem látok más lehetőséget. Gondot fog okozni Coxe őrnagynak (természetesen gondoskodni fogok arról, hogy a váltás ne járjon többletköltséggel), de azt hiszem, a legnagyobb fájdalmat az okozza majd, hogy a fia visszaélt a bizalommal. Én úgy megbíztam önben, Edward, mintha a saját fiam lenne! – Volt valami Mr. Gibson hangjában, amikor komolyan beszélt, különösen, ha az érzéseit is kimutatta (ő, akiről soha nem lehetett tudni, mi lakik a szívében), ami sok ember számára ellenállhatatlan volt: a váltás a tréfálkozásról és a maró gúnyról a gyengéd komolyságra.

Mr. Coxe lehajtott fejjel gondolkozott egy keveset.

– Én igazán szeretem Miss Gibsont – mondta kisvártatva. – Ki ne érezne így iránta?

– Remélem, Mr. Wynne, például! – felelte Mr. Gibson.

– Az ő szíve már foglalt – válaszolt Mr. Coxe. – Az enyém szabad volt, mint a madár, amíg meg nem láttam őt.

– Az kigyógyítaná a... nos, nevezzük így: szenvedélyből, ha étkezéseknél Molly sötétkék szemüveget viselne? Úgy vettem észre, különösen a szeme szépsége ragadta meg.

– Ön tréfát űz az érzéseimből, Mr. Gibson. Megfeledkezik arról, hogy ön is volt fiatal.

Az orvos szeme előtt megjelent a szegény Jeanie, és úgy érezte, most megfogták.

– Nézze, Mr. Coxe, próbáljunk egyezsége jutni! – mondta kis szünet után. – Nagyon nagy hibát követett el, és remélem, a szíve mélyén ön is tisztában van ezzel, vagy legalább tisztában lesz a beszélgetésünk végén, és egy kicsit elgondolkodik erről. De az apjára való tekintettel nem akarom teljesen elveszíteni az ön iránt érzett bizalmamat. Ha szavát adja, hogy amíg a házamban lakik, tanítványként, segédként, ahogy tetszik, nem tesz újabb kísérletet arra, hogy felfedje a szenvedélyét (látja, tiszteletben tartom a véleményét arról, ami szerintem pusztán képzelődés) a lányomnak szóban, írásban, gesztusokkal, tettekkel vagy bármilyen más módon, és senki másnak sem beszél az érzéseiről, nos, akkor itt maradhat. Ha nem tudja szavát adni erre, kénytelen lesznek úgy cselekedni, mint azt az imént leírtam, és írni az apja ügynökének.

Mr. Coxe habozott.

– Mr. Wynne ismeri a Miss Gibson iránti érzelmeimet, uram. Nekünk nincsenek titkaink egymás előtt.

– Nos, azt hiszem, akkor ő játssza a nádas szerepét ebben a történetben. Ismeri Midász király borbélyának a történetét, aki rájött, hogy felséges urának számárfülei vannak a hosszú fürtjei alatt. A borbély, az ő Mr. Wynne-je híján, kiment a közeli tó partján álló nádasba, és nekik suttogetta el a titkát: Midász királynak számárfülei vannak! Ám olyan gyakran ismételtette ezeket a szavakat, hogy a nádszálak megtanulták, és egész nap ezt mondogatták, amíg végül a titok nem is volt többé titok. Ha folyton ismételteti a történetét Mr. Wynne-nek, biztos benne, hogy ő nem fogja azt továbbadni?

– Ha én a becsületszavamat adom, akkor egyben Mr. Wynne-ért is kezeskedem, uram.

– Azt hiszem, vállalnia kell ezt a kockázatot. De ne felejtse el, milyen könnyű bemocskolni egy ifjú hölgy nevét! Mollynak nincs édesanyja, és pontosan ezért biztosítanunk kell a számára, hogy úgy élhessen közöttünk, mint maga Una¹⁴.

– Mr. Gibson, ha kívánja, akár a Bibliára is megesküszöm! – kiáltotta a lobbanékony fiatalember.

– Ostobaság. Mintha az adott szava, bármennyit is ér, nem volna elég! Kezet rá, ha igényli!

Mr. Coxe buzgón odalépett, és kis híján belevájta Mr. Gibson gyűrűjét az ujjába.

Ahogy kifelé ment a szobából, kissé zavartan azt kérdezte: – Adhatok Bethiának egy aranykoronát?

– Isten őrizz! Bethiát bízva csak rám! Remélem, egyetlen szót sem szól hozzá, amíg még itt lesz. Gondom lesz rá, hogy megfelelő helyre kerüljön tőlünk.

Ezzel Mr. Gibson csengetett a lováért, és elindult az aznapi utolsó betegeihez. Gyakran mondogatta, hogy egy év leforgása alatt annyit lovagolt, hogy körbeérte volna a Földet. Nem sok orvos volt a megyében, akinek olyan kiterjedt körzete lett volna, mint neki; ellátogatott nagyobb települések szélén magányosan álló kunyhókba, keskeny, sehová sem vezető falusi utak végén rejtező parasztházakba, amelyeket nagy bükk- és szilfák árnyékkoltak. Hollingford tizenöt mérföldes körzetében minden gazdaság az ő praxisába tartozott, de ő volt egyben az előkelőbb családok orvosa, akik minden februárban Londonba távoztak – az akkori divatot követve –, majd július elején visszatértek a birtokaikra. Szükségképpen gyakran távol volt otthonról. Ezen a kellemes, enyhe nyári estén roppant károsnak érezte a távollétét. Megdöbbenett az a felfedezés, hogy a kicsi lánya milyen gyorsan

nővé érik, és máris kiváltja azt az érdeklődést, amely a legnagyobb hatással van a nők életére; és hogy ő, aki egy személyben volt az anyja és az apja is, olyan sokat van távol, hogy nem tud úgy vigyázni rá, ahogyan pedig szeretné. Töprengéseinek végkifejlete volt az, hogy ellovagolt a Hamley-házba a következő reggelen, és felajánlotta Mrs. Hamley-nek, hogy lánya elfogadja az asszony legutóbbi meghívását, amelyet annak idején elutasítottak.

– Nyugodtan mondhatja, hogy ha nem kaptam az alkalmon, amikor azt felajánlotta, most már késő bánat, és nem tartja fenn a meghívást. Csak magamat hibáztathatnám ezért – mondta az orvos.

Ám Mrs. Hamley-t teljesen lenyűgözte a gondolat, hogy egy fiatal lányt láthat vendégül a házában, valakit, akit nem lesz nehéz elszórakoztatni, akit kiküldhet sétálni a kertbe, vagy megkérheti, hogy olvasson fel, amikor ő túl kimerült a beszélgetéshez; a lány fiataltsága és zsenge bája életet lehel majd a házba, olyan lesz, mint a friss nyári szellő az ő magányos életében. Mi sem lehet ennél kellemesebb! Így aztán hamar megegyeztek Molly látogatásáról a Hamley-házban.

– Csak azt sajnálom, hogy Osborne és Roger nincsenek itthon – mondta Mrs. Hamley halk, kedves hangján. – Molly talán unalmasnak fogja találni, hogy reggeltől estig olyan öreg emberekkel legyen együtt, mint az uraság és én. Mikor jöhet a kis drága? Máris nagyon szeretem őt.

Mr. Gibson a szíve mélyén nagyon is örült, hogy a ház fiai nem voltak a közelben; nem szerette volna, hogy az ő kis Mollyja csöbörből vödörbe kerüljön. Később ugyan szemrehányásokat tett magának ezért, de ekkor úgy vélte, minden fiatalember egy valószínű farkas, aki az ő báránkjárára vadászik.

– Mollynak fogalma sincs még a rá váró örömről – felelte az asszonynak –, azt pedig nem tudom, milyen nőies előkészületekre lesz szüksége, és azok mennyi ideig fognak tartani. Tudja, ő kis butuska még, nincs nagy... gyakorlata az etikettben. Az otthoni életünk egy kissé durva egy fiatal lány számára, attól tartok. De biztos vagyok benne, hogy nem küldhetném őt ennél jobb helyre.

Mikor az uraság a feleségétől tudomást szerzett Mr. Gibson ajánlatáról, éppen annyira örült a jövőendő fiatal látogatónak, mint az asszony; nagyon vendégszerető ember volt, mikor ezt a büszkesége megengedte, továbbá boldoggá tette, hogy a feleségének ilyen kellemes társasága lesz magányos óráiban. Kisvártatva megjegyezte: – Még szerencse, hogy a fiúk Cambridge-ben vannak; esetleg valami szerelmi történet bontakozna ki, ha itthon lennének.

– Na és ha így lenne? – kérdezte a romantikusabb lelkű asszony.

– Nem lenne túl szerencsés – mondta az úr határozottan. – Osborne elsőrangú neveltetésben részesül, mint bármely előkelő ifjú a megyében, ő öröklí majd ezt a birtokot, továbbá ő egy Hamley, és ezen a környéken nincs ennél őszibb, mélyebb gyökerű család. Osborne persze megházasodhat, amikor csak kedve tartja. Ha Lord Hollingfordnak lenne egy lánya, Osborne akár neki is megfelelő parti volna. Tehát nem lenne szerencsés, ha feleségül menne Gibson lányába; soha nem hagynám jóvá. Ezért jó, hogy nem tartózkodik itthon.

– Nos, Osborne-nak talán tényleg magasabbra kell tekintenie.

– Talán? Én azt mondom, biztosan. – Az uraság a mellette lévő asztalra csapott, amely miatt néhány percig szaporábban dobogott a felesége szíve. – Ami pedig Rogert illeti – folytatta, nem véve észre, milyen ijedséget okozott –, neki magának kell majd boldogulnia, és megkeresnie a saját kenyerét, bár attól tartok, nem nagyon brillírozik Cambridge-ben. Jobb, ha nem jut eszébe szerelembe esni az elkövetkező tíz évben.

– Hacsak nem talál magának egy vagyonos lányt – mondta Mrs. Hamley, hogy elrejtse a rémületét, mivel már szinte bűnösen romantikus és gyakorlatiatlan volt.

– Egyik fiam sem fog olyan lányt elvenni a beleegyezéssel, aki vagyonosabb nála – replikázott az uraság a hangját felemelve, de ezúttal nem csapkodott. – Nem azt mondom, hogy ha Roger évi ötszáz fontot keres harmincéves korára, akkor ne válasszon olyan feleséget, akinek évi tízezer van, de azt igenis mondom, hogy ha a fiam csak évi kétszázat kap tőlem – márpedig Roger csak ennyit fog kapni, és azt is csak rövid ideig –, és elvesz egy lányt, akinek évi ötvenezre van, akkor kitagadom őt. Ez egyszerűen visszataszító lenne.

– Akkor nem, ha szeretnék egymást, és a boldogságuk függene attól, összeházasodnak-e – ellenkezett halkán Mrs. Hamley.

– Ugyan már, hagyjuk a szerelmet! Persze, drágám, mi olyan forrón szerettük egymást, hogy soha nem lehettünk volna más-sal boldogok, de akkor más idők jártak. Az emberek már nem olyanok, mint a mi fiatakorunkban. A mai szerelem nem más, amennyire én látom, mint képzelődés és szentimentális románc.

Mr. Gibson úgy vélte, jobb, ha elrendez mindent Molly utazásával kapcsolatban, mielőtt beszélne a lánnyal. Nem is tette ezt meg egészen annak a napnak a reggeléig, mikor Mrs. Hamley várta a lányt. Ekkor így szólt: – Jut eszembe, Molly! Ma délután elutazol Hamley-ékhez, Mrs. Hamley vendégül szeretne látni egy-

két hétig, és én nagyon helyesnek találnám, ha azonnal elfogadnád ezt a meghívást.

– Hogy elmenjek a Hamley-birtokra? Ma délután? Papa, szerintem valami hátsó szándék van emögött, valami titok vagy ilyesmi. Kérlek, mondd el, mi az. Hogy elmenjek Hamley-be egy-két hétre! Hiszen soha életemben nem utaztam még el nélküled itthonról.

– Lehetséges. De azt hiszem, nem jártál azelőtt, hogy a lábadat a földre tetted volna. Mindent el kell kezdeni egyszer.

– Ennek az egésznek köze van a levélhez, amit nekem címeztél, de te kivettél a kezemből, mielőtt láthattam volna a feladót.

– Szürke szemeit rászegezte az apjára, mintha ezzel akarná ki-szedni belőle a titkot.

De az orvos csak mosolygott, és ezt mondta:

– Boszorkány vagy, libuskám!

– Akkor hát igaz! De ha Mrs. Hamley-től jött a levél, miért nem láthattam? Attól a naptól kezdve gyanítottam, hogy valamit forgatsz a fejedben; csütörtökön történt, ugye? Azóta szórakozott és töprengő vagy, akár egy összeesküvő. Mondd el, papa – közelebb jött, és könnyörgőre fogta a hangját –, miért nem láthattam azt a levelet? És miért kell hirtelen elutaznom Hamley-ékhez?

– Nincs kedved elmenni? Inkább itthon maradnál? – Ha a lány azt mondta volna, hogy nem akar menni, nagyobb örömet okozott volna az apának, mint az ellenkezője, ámbár kínos helyzetbe hozta volna. Elkezdett rettegni attól, hogy megváljon a lányától, még ha oly rövid időre is. Ám Molly így válaszolt:

– Nem is tudom, azt hiszem, szeretnék elmenni, ha jobban belegondolok. Csak meglepett az ügy váratlansága; nem is volt időm gondolkodni arról, szeretném-e, vagy sem. Azt tudom, hogy tőled nem szeretnék megválni. Miért kell elmennem, papa?

– Van valahol három idős hölgy, akik ebben a pillanatban éppen rád gondolnak. Az egyik egy orsót tart a kezében, és cérnát fon, most talált egy csomót rajta, és fogalma sincs, mitévő legyen. A nővérének hatalmas olló van a kezében, és szeretné, mint mindig, ha a cérnán valami hiba mutatkozik, elvágni. Ám a harmadik, aki a legokosabb mindhárom közül, azon töri a fejét, hogyan lehetne kibogozni a csomót. Ő döntötte el, hogy a Hamley-birtokra kell menned. Sikerült a másik kettőt is meggyőznie, így a sorsistennők úgy határoztak, hogy meg kell történni ennek a látogatásnak. Neked és nekem csak alá kell vetnünk magunkat az akaratuknak.

– Ez csacsiság, papa! Ezzel csak még kíváncsibbá tettél, mi lehet a rejtett ok az egész mögött.

Mr. Gibson most komolyra fordította a szót. – Megvan az oka, Molly, de nem szeretném veled megosztani. Legyen ez elég, és elvárom, hogy engedelmes lányként ne próbáld kideríteni, mi lehet az, és még kevésbé próbáld félinformációkból összerakni a történetet, mivel annál kevésbé fogsz rájönni, mit szeretnék eltitkolni.

– Rendben, papa, még csak nem is fogok többé az okaidra gondolni. De kénytelen vagyok zaklatni téged egy további kérdéssel. Ez évben még nem csináltattam új ruhát, és a tavaly nyári szoknyáimat mind kinőttem. Csak három olyan van, amit még fel tudok venni. Betty éppen tegnap mondta, hogy szükségem lenne egypár új ruhára.

– Az pont megfelel, ami most van rajtad, nem? Nagyon szép színe van!

– Igen, papa, de – s megfogta a szoknyája szélét, mintha tánchoz készülődne – ez gyapjúból készült, ezért nagyon meleg és nehéz, márpedig napról napra egyre melegebb lesz.

– Bárcsak a lányok is fiúruhát hordanának! – mondta Mr. Gibson kissé türelmetlenül. – Honnan tudhatná az ember, mikor van a lányának új ruhákra szüksége? És hogyan ruházza fel, ha abban a pillanatban kell az új ruha, amikor kiderül, hogy szükség van rá?

– Hát ez jó kérdés – mondta Molly, kissé elkeseredve.

– Nem tudnál elmenni Miss Rose-hoz? Neki vannak kész ruhái a magadfajta lányok számára, nem igaz?

– Miss Rose-hoz? Még soha életemben nem vettem nála semmit – felelte Molly meglepetten, mivel Miss Rose volt a kisváros nevezetes varrónője és kalapos, neki pedig eddig mindig Betty varrta a ruháit.

– Nos, úgy tűnik, az emberek már ifjú hölgyként tekintenek rád, és ennek megfelelően neked is hizlalnod kell a kalaposok számát, úgy mint a többieknek. Nem arról van szó, hogy bármit bárhol megvehetsz, mivel azt nem bírná a pénztárcánk. Itt van egy tízfontos, menj el Miss Rose-hoz vagy Miss Akárkihez, és vedd meg rögtön, amit szeretnél. Hamley-ék kocsija kettőkor jön érted, és bármit, amit nem tudunk addig előkészíteni, utánad küldünk szombatán a szekérrel, amelyen az embereik a piacra járnak. Nem, ne köszönd meg! Nincs nagy kedvem a pénzem szórni, és ahhoz sem, hogy elmenj, és itt hagj engem; előre tudom, hogy hiányozni fogsz. Csak azért küldelek el vendégségbe, és dobok ki tíz fontot a ruháidra, mert muszáj. Itt van, menj már, igazán púp vagy a hátamon, és amilyen gyorsan csak tudom, be fogom fejezni azt, hogy szeresselek téged.

– Papa! – emelte föl Molly figyelmeztetőleg az ujját. – Már megint elkezdted titokzatoskodni, és habár nagyon engedelmes leányod vagyok, nem ígérem meg, hogy nem fog felülkerekedni a kíváncsiságom, ha továbbra is célzásokat teszel a rejtett titkokra.

– Menj már, és költsd el a tíz fontodat. Hát nem azért adtam, hogy befogjam veled a szádát?

Miss Rose rendelkezésre álló készletei és Molly ízlése együtt nem vezetett túl nagy sikerre. Vett egy lila, nyomott mintás anyagot, mivel az könnyen mosható, és könnyű, kellemes viselet lesz a nyári reggeleken, valamint Betty meg tudja varrni szombatig. Miss Rose rávette, hogy ünnepnapokra és különleges alkalmakra – ez alatt a délutánokat és a vasárnapokat értette – egy élénk színű, festett selyemből vásároljon, biztosítva őt, hogy az a legújabb londoni divatot követi, és amelyről Molly azt feltételezte, hogy tetszeni fog az apjának a skót minta miatt. Ám amikor az orvos meglátta, micsoda lehetetlen mintájú anyagokkal állított haza a lánya, felkiáltott, hogy ez a kockaminta egyetlen létező skót klánhoz sem tartozik, és hogy Mollynak ezt ösztönösen tudnia kellett volna. De túl késő volt ahhoz, hogy kicseréljék, mivel Miss Rose már ki is szabta belőle a ruhát, amint Molly elhagyta a boltot.

Mr. Gibson egész délelőtt a városban bolyongott, ahelyett hogy elment volna a szokásos hosszú körútjaira. Egyszer-kétszer elhaladt a lánya mellett az utcán, de ha Molly az ellenkező oldalon volt, nem ment át hozzá, csak ránézett vagy biccentett neki, majd továbbhaladt, szemrehányásokat téve magának, amiért komoly fájdalmat okoz neki a gondolat, hogy egy-két hétig nélkülöznie kell a lányt.

– Végső soron – gondolta –, ugyanott fogunk tartani akkor is, amikor hazajön, legalábbis ha az az ostoba fickó nem hagy föl a képzelgéseivel. Egy idő múlva haza kell majd térnie, és ha a kölyök kitart a szeszélye mellett, még mindig meg kell oldani valahogy a helyzetet. – Ekkor elkezdte dudorászni magában a Koldusopera áriáját:

*„Miért is kell épeszű embernek
Leányt nevelnie.”*

Tartalom

1. fejezet: EGY ÜNNEPNAP HAJNALÁN	5
2. fejezet: EGY ÚJONC AZ ELŐKELŐ TÁRSASÁGBAN	12
3. fejezet: MOLLY GIBSON GYERMEKKORA	26
4. fejezet: MR. GIBSON SZOMSZÉDAI	33
5. fejezet: DIÁKSZERELEM	42
6. fejezet: VENDÉGSÉGBEN A HAMLEY-BIRTOKON	56
7. fejezet: SZERELMI VESZÉLYEK ELŐÉRTETE	68
8. fejezet: SODRÓDÁS A VESZÉLYBE	75
9. fejezet: ÖZVEGYEMBER ÉS ÖZVEGYASSZONY	88
10. fejezet: KRÍZIS	96
11. fejezet: BARÁTSÁG SZÜLETIK	112
12. fejezet: ESKÜVŐI ELŐKÉSZÜLETEK	127
13. fejezet: MOLLY GIBSON ÚJ BARÁTAI	135
14. fejezet: MOLLY RÁESZMÉL, HOGY IRÁNYÍJTJÁK	146
15. fejezet: AZ ÚJ MAMA	159
16. fejezet: AZ ÚJ ASSZONY AZ OTTHONÁBAN	167
17. fejezet: GONDOK A HAMLEY-HÁZBAN	176
18. fejezet: MR. OSBORNE TITKA	187
19. fejezet: CYNTHIA ÉRKEZÉSE	198
20. fejezet: MRS. GIBSON LÁTOGATÓI	209
21. fejezet: A FÉLTSTVÉREK	217
22. fejezet: AZ ÖREG URASÁG GONDJAI	229
23. fejezet: OSBORNE HAMLEY FÖLMÉRI A HELYZETÉT	239
24. fejezet: MRS. GIBSON SZERÉNY VACSORÁJA	247
25. fejezet: FELFORDULÁS HOLLINGFORDBAN	253
26. fejezet: A JÓTÉKONYSÁGI BÁL	261
27. fejezet: APA ÉS FIAI	278
28. fejezet: VETÉLYTÁRSAK	285
29. fejezet: ÁLLÓHÁBORÚ	297
30. fejezet: RÉGI ÉS ÚJ SZOKÁSOK	310
31. fejezet: EGY PASSZÍV CSÁBÍTÓ	317
32. fejezet: KÖZELGŐ ESEMÉNYEK	325
33. fejezet: SZÉP REMÉNYEK	338

34. fejezet: EGY SZERELMES TÉVEDÉSE	345
35. fejezet: AZ ANYA MESTERKEDÉSEI	353
36. fejezet: HÁZI DIPLOMÁCIA	367
37. fejezet: EGY SZERENCSÉS FORDULAT ÉS A KÖVETKEZMÉNYEI	373
38. fejezet: MR. KIRKPATRICK, ÜGYVÉD	386
39. fejezet: TITKOKRA DERÜL FÉNY	396
40. fejezet: MOLLY GIBSON SZABADON LÉLEGZIK	407
41. fejezet: VIHARFELHŐK GYŰLEKEZNEK	415
42. fejezet: KITÖR A VIHAR	426
43. fejezet: CYNTHIA VALLOMÁSA	434
44. fejezet: MOLLY GIBSON MENTŐAKCIÓJA	443
45. fejezet: BIZALMASOK	452
46. fejezet: HOLLINGFORDI PLETYKÁK	461
47. fejezet: BOTRÁNY ÉS ÁLDOZATAI	469
48. fejezet: EGY ÁRTATLAN BŰNÖS	480
49. fejezet: MOLLY GIBSONNAK VÉDELMEZŐJE AKAD	489
50. fejezet: CYNTHIÁT KÉRDŐRE VONJÁK	498
51. fejezet: A BAJ NEM JÁR EGYEDÜL	510
52. fejezet: HAMLEY URASÁG BÁNATA	518
53. fejezet: VÁRATLAN ÉRKEZÉSEK	529
54. fejezet: MOLLY GIBSON FELFEDEZETT ÉRTÉKEI	539
55. fejezet: EGY TÁVOLI SZERELMES HAZATÉR	549
56. fejezet: ÚJ SZERELMET A RÉGI HELYETT	558
57. fejezet: A MENYASSZONY LÁTOGATÁSAI ÉS BÚCSÚZÁSOK	566
58. fejezet: ÚJRAÉLEDŐ REMÉNYEK, SZÉP KILÁTÁSOK	575
59. fejezet: MOLLY GIBSON A HAMLEY-HÁZBAN	585
60. fejezet: ROGER HAMLEY VALLOMÁSA	593
BEFEJEZŐ GONDOLATOK	606
JEGYZETEK	611